

3 ДНЕМ 7 КВІТНЯ МАТИМЕМО 3.2% ПИВО

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт підписав законопроект, ухвалений конгресом, який дозволяє на виріб і продаж 3.2% пива. В той спосіб проект став законом. З 3 днів 7 квітня будуть продавати ліпше пиво вже в яких 20 штатах.

Разом з тим видано дозвіл 158 броварникам на продукцію 3.2% пива. Закон дозволяє продавати пива по ресторанах, клубах, склепах і антиках. Можна його продавати також малолітнім, бо пиво вважається неопияним напоєм.

Президент Рузвельт хоче видати амністію для тих, що їх покарано за продаж пива. Кажуть, що в тюрмах є коло 12,000 в'язнів, покараних за це преступство.

РАДІСТЬ У МІЛВОКІ.

МІЛВОКІ. — Мілвокі, місто броварників, привитало новий закон про ліпше пиво загальною радістю. Всюди по місті чути били фабричні гудки, гул, трублення з численних автомобілів труб (т. п.).

Броварники поклали негайно кілька тисяч робітників до праці в броварях.

ВЖЕ МАЮТЬ ГОТОВЕ ПИВО.

СЕНТ-ЛУІС. — Броварники мають уже 50,000 бочок готового ліпшого пива.

РАДІТЬ ДЕРЖАТИСЯ ЗДАЛЕКА ВІД САЛУНІВ.
ФІЛАДЕЛФІЯ. — Суддя Джозеф Бофінгтон мав промову до нових, натуралізованих горожан і заявив, що Америка повертається знову до салунів. „Горожани, держіть себе здалека від салунів“, казав суддя, додаючи, що він не знав у життю чоловіка, котрий нарікав би, що випив замало. Але зате знає багато таких, що покутують ціле життя, бо пили збагато.

ФАРМЕРСЬКИЙ ПРОЄКТ ПЕРЕІШОВ У ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНГТОН. — У палаті послів перейшов 315 голосами проти 98 законопроект Рузвельта про допомогу фермерству. Той проект не перейде цілком певно в сенат, де будуть пороблені значні зміни.

ХОЧЕ МАТИ ПРАВО ПЕРЕГОВОРОВАТИ ШОДО ЦІА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт хоче дістати від конгресу повноваження, на підставі якої міг би входити в перекртакці з ріжними державами в справі зменшення ціл, наложеного на артикули, спроведенні до З'юнчених Держав. Президент перший, що тою дорогою буде можна ще найкраще й накупішніше злагодити існуючу тепер тарифу.

ЖИДІВСЬКІ ВЕТЕРАНИ ПРОТЕСТУЮТЬ.
НЬО-ІОРК. — Жидівські ветерани відбули похід до Сіті Гол, щоб там зложити свій протест проти переслідування Жидів у Німеччині.

ЖИДИ ПОСТЯТ ЗПРИВОДУ ТЕРПІНЬ НІМЕЦЬКИХ ЖИДІВ.

НЬО-ІОРК. — Жиди будуть постити цілий наступний понеділок. Рабини заповіли, що той день є призначений на те, щоб Жиди сходилися до синагог і там молилися, співали псалми і розважали над важким подвоянням їх братів у Німеччині.

КАТОЛИКИ В ОБОРОНІ ЖИДІВ.

НЬО-ІОРК. — Від імені „Інтершенел Кетолік Трут Соасеті“ вислав о. Корен до департаменту стейту, протест, у яким кажеться, що Німці були ще диким народом, коли Жиди мали вже високу культуру. Протест вислано між іншим ще тому, щоб тим заохотити інших до оборони переслідуваних у Німеччині Жидів.

ЖИДІВСЬКА СПРАВА В КОНГРЕСІ.

ВАШИНГТОН. — В палаті послів внесено три резолюції, в яких домагаються від департаменту стейту вислати протесту до Німеччини зприводу переслідувань Жидів.

ВІСТИ ПЕРЕБОРШЕНІ.

ВАШИНГТОН. — Посол Фіш інтерв'ював у департаменті стейту в справі Жидів у Німеччині. По ті інтерв'ю він заявив, що департамент стейту має вже інформації, з яких виходить, що трохи потурбовано Жидів у 6 випадках. Він певний, що остаточний вислід доходження у тій справі викаже, що всі вісти про переслідування Жидів є переборшені.

НІМЕЧЧИНА ЗАПЕРЕЧУЄ.

ВАШИНГТОН. — Німецький амбасадор заповнив департамент стейту, що відділ, який допустить надужити над Жидими в Німеччині, зівстав розв'язаний.

Німецький уряд розіслав до заграничних консулятів комунікатів, в яких подає, що всі ті погрозки про переслідування Жидів, які проголошують за границю, є неправдиві та що їх розсилають противники уряду канцлера Гітлера.

РУМУНІЯ МАЄ НОВУ СЕНЗАЦІЮ.

Черновецький часопис „Дер-Тар“ подає нову сенсацію: Пісая довгих і мозольних пошуків румунської тайної поліції (сігурани) вдалось арештувати одну жіну, яка відіграла дуже важну роль в підпольній комуністичній організації в Румунії. Вона була зв'язаною поміж Букарештом і комуністичною централізою в Берліні, яка знову доставляла доручення з Москви.

При арештованій комуністці, яка щойно повернулася з новими інструкціями з Берліна, знайшли дуже важні документи, що торкаються комуністичної акції в Румунії. Між документами знаходяться теж де малі подробиці виправцювання т. зв. „акції неспокій“. Після неспокій, викликаних на записаних, які вказували на заповнювачів були підготовлені, мали бути організовані такі неспокій і саботажі в інших державах і публичних підприємствах, які почта, водопроводи, електрика і т. п.

Окрему увагу присвячено в цьому плані „акції неспокій“ — ширенню комунізму у важних приватних промислових підприємствах, як копальні нафти, фабрики і т. п. До цієї акції шляхом перекрутства мали бути притягнені високі урядовці.

Румунські власті потінають себе, що на підставі переловлених документів легше буде тепер своєчасно здолати неспокій, який арештувати головних організаторів, які все в час постраждали втекти перед арештуванням.

КОГО МУСУЛІНИ ПОВІСІВ БИ.

Італійська книжка Сермонета грає тепер в однім лондонському часописі свої розмови з Мусоліні на тему деституції фашизму. Мусоліні сказав їй, що найбільшим ділом, яке фашизм довершив впровадження свого деституції, це поправа італійської раси. „Є не більше діло — сказав їй Мусоліні — як направити шлях, мостів і залізницю. Хочу, щоб кожний Італієць був спокійний і опанований. Не надто балакучий. Коли мужчина потребує 20 слів, щоб сказати те, що можна сказати в 10 словах, то повинен дістати 10 батогів, а коли вживає 40 слів — то треба його повісити“.

**ВБИЛА ДІВЧИНКУ, ЩОБИ
ПРИСВОЙТИ СОБІ ПІЛЛЯ.**

В одному ліску біля Білля, як знайдено трупа 9-літньої дівчинки. Свідство виявило, що вбила її 15-літня її товаришка в тій цілі, щоб присвоїти собі пачку з білками, яке 9-літня дівчина несла до праць. Характеристичним є факт, що 15-літня вбивчиня зияла з убитої товаришки не лише сукунок, але й сорочку.

СЕЛЯНСТВО НЕ ВІРІТЬ У КОЛХОЗИ.

У своїй промові на конгресі колхозів Стаін заявив, що ще багато селян сумніваються, як дорога колхозів є правильною. Устрій колхозів має за завдання піднести рівень селян і з бому матеріяльного і з боку культурного. Велика інша дорога — це до відраження капіталістичного ладу, а індивідуальна господарка на селі провадить до кулацтва і повалення совітської влади.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГРАФІКИ У ПРАЗІ.

Дня 12 березня відкрито в Празі виставу української графіки, яку влаштувало Українське Тов. Прихильників Книги спільно з Мистецько-Промисловим Музеєм у Празі у виставових залах Музею. Відкриття виставу короткою промовою іменем Кураторії Мистецько-Промислового Музею вішпресидент п. Танчер. Святочну промову про українську графіку сказав Артур Новак, відомий чеський мистецький критик, голова товариства чеських графіків „Голар“ і редактор бібліофіліського часопису „Вітрина“.

На відкритті було багато українського та чеського громадянства, заступники міста Праги, Славийського Інституту в Празі (І. В. Мрвичка та д-р Штангер), ріжних мистецьких чеських урядовців, визначні поодинокі мистці (Л. Куба) і інші. Вистава обіймає українську графіку XIX, XX ст., книжки окладів, ілюстрації, книжки оздоб, ілюстрації, видані знаки, екс-лібрис, проекти театральних костюмів, візері графіки на службах держав (паперові гроші, поштові марки, тощо). Участь у виставі беруть: Асоціація Незалежних Українських Мистців у Львові, Гурток українських мистців „Спокій“ у Варшаві, Українські Мистці у Франції, поодинокі мистці з Праги та з ріжних міст, а також виставлено окремі збірки, як інж. Д. Андриєвського з Брюсселі та інші.

Вистава триватиме до 26 березня. Українське Товариство Прихильників Книги відкрито каталог експонатів, який обіймає поверх тисячі чисел та коло сто імен.

В лютім п. рія сама вистава була влаштована в Берлінському Науковому Інституті та пройшла з невзначайним успіхом.

ТІ, ЩО НАЙБІЛЬШЕ ГОВО- РЯТЬ ПРО МИР.

В Парижі перебуває тепер російська совітська місія, яка відбула цілий ряд нарад з французьким генеральним штабом. На конференції з ген. Вайгангом прийшло до порозуміння в справі номінації військового аташе в Парижі та в Москві і в справі совітських замовлень у воєнних французьких промисловців. Між іншим мають Совіти закупити у Франції великі транспортні скоростріли; рівночасно ведуть переговори про доставку найновіших польових гармат для червоної армії.

СКІЛЬКИ ЧЛЕНІВ МАЄ ФАШИСТСЬКА ПАРТІЯ.

В італійській пресі появилася урядовий комунікат, в якому говориться, що фашистська партія має тепер 2,983,532 членів. До того числа не вчисляється, очевидно, молоді, які щойно приготувалися до праці в фашистській партії.

САМОГИБЕЛЬ УВІВ ШЕ ТРИ ОСОБИ.

В одному з паризьких готельних димих отруївся світляним газом молодий купець. Тому, що двері його кімнати були щільно замкнені, газ дістався до суцільної готелевої кімнати й увів там моголового інженера, жіну та її малу дитину.

РЕЛІГІЙНА БОРОТЬБА НА ВОЛИНІ.

Село Дубечко, ковельського повіту, вже від довгого часу є ареною завзятої боротьби (гідної кращої справи) про право власності церкви, до якої мають претенсії православні й унітні (греко-католики).

В останній час церква є в користуванні унітської парафії. Невдало дійшло знову в тому селі до сумних подій на цьому тлі, а саме: підчас греко-католицького богослужіння вдерлася до церкви юрба православних, в намірі захопити церкву і побити унітського пароха, о. Гроша. Вивязалася бійка, яка закінчилася усуненням нападників з церкви. Але підчас бійки кілька осіб во обох сторонах ранено, в тому православного священника В. Сагайдаковського.

А той третій стоїть з боку, призначається, як Українці розбивають собі голову, і регочеться...

„ВСУДИ ОДНАКОВА РІВ- НІСТЬ“.

На днях в дискусії — над чимим законом про суспільні забезпечення — у польській союмї сказано, що Українці — лікарі в Касах Хорих не бізі круки. Шо твердження це не гололосове, свідчить такий факт: До одної з найкраще поставлених Кас Хорих належить Каса Хорих у Надвір'ї (тепер приділена як відділ до Станиславова). Працював у ній дотепер на 6 лікарів — одинокий Українець, д-р Дмитро Селепей, який своєю совістю здобув прихильність усіх пацієнтів, і за не побирав намішено платно з усіх лікарів 4000 злот., коли то майже лікарі побиравали й по 700 і більше злот.

Тепер на місце замінуваний до-гомія тринить знайти в Касі Хорих, як одинокий лікар Українець, хоч забезпечив в надвірянській Касі Хорих у великій кількості — Українці.

ДО ПРОБЛЕМИ „СТАРІ І МОЛОДІ“.

В Мишковоцах, пов. Тернопіль, старші члени місцевої читальні „Прогресиві“ влаштували дня 11. лютого ц. р. просфору й підчас тієї просфори випили чвертку пива та 3 і пів літри горілки.

Дня 14. лютого ц. р. влаштувала молоді просфору тогож села. Але просфора молоді відбулася без алкоголю; пито лише чай та збірано на „Рідну Школу“ 5 злот.

КОЛИ ВИЙШЛИ ЖИДИ З ЄГИПТУ.

Лондонська преса розписується про перебування вистави англійської археологічної експедиції, яка під проводом сержанта Маретона й проф. Гарстена гра відкриття руїни міста Єрихону. Найважливіший історичний вислід цієї експедиції є той, що вона устїлила дату виходу синів Ізраїля з Єгипту. З відриття викопаних виходить, що Жиди вийшли з Єгипту з часів панування короля Тотема II, який панував 53 роки від 1440 р. перед Христом.

ФАЛЬШОВІ ДОЛЯРИ.

В Жовкві арештовано Аму Садову з Биша, що пускала в місті фальшиві 10-доларові банкноти, перероблені з 1-доларових.

ПОЛЬЩА ЗАНЕПОКОЄНА МОЖЛИВІ- СТЮ РЕВІЗІЇ ВЕРЗАЙСЬКОГО ДОГОВОРУ

ВАРШАВА (Польща). — Тісний контакт Польщі з малою антантою тепер тут стається на денний порядок польської політики, як відповідь на порозуміння Мек Донеда з Мусолінім у справі ревізії Верзайського мира та інших мирових трактатів, які уложено по Великій Війні. Тут думають, що Мек Донеда стрімить до створення передвоєнної згоди держав буючої антанті, але без Росії. Щоб не залишитися поза цією згодою, Польща сподівається, що, об'єднавшись з малою антантою, себто з Румунією, Чехословаччиною та Югославією, вона зможе тоді відігравати поважну роль в міжнародній політиці й недопустити до зміни мирових договорів без її участі та без чиясь малої антанті.

Польська преса тепер багато пише зприводу порозуміння Мек Донеда з Мусолінім і заявляє, що Польща не згодиться на ніяку зміну мирових договорів, яка спричинила б їй шкоду. Кажуть, що Писудський також дуже поіртантований політикою Мек Донеда і заявив, що ніякого мира в Європі не буде, поки сподіваються, що головний ворохобник, Гітлер, стане миротворцем. Назагал у Польщі тепер спостерігається дуже нервовий настрій і підготовку за всяку ціну боронити недоторальність мирових договорів.

В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ ТАКОЖ ЗАНЕПОКОЄННЯ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Преса гостро критикує політику Мек Донеда, яка в згоді з Італією може привести до ревізії мирових договорів. Газети кажуть, що така політика прем'єра соціаліста є дуже тяжким ударом для демократичної Ліги Націй, бо Мек Донеда знову повертається до передвоєнної системи групової згоди окремих держав. Він тепер хоче лучити чотири великі держави, а то Англію, Італію, Францію та Німеччину, докупи в їх закордонній політиці, яку вони будуть диктувати малим державам.

Чеські газети закликають до об'єднання малих держав між собою, щоб спільними силами боротися проти гегемонії великих держав. Газета „Народні Політика“ каже, що для ідеї обеззброєння, як обмеження зброєння націй не можна допустити до найменшої зміни в існуючих кордонах держав Європи.

СПОДІВАЮТЬСЯ ВІРНОСТІ ВІД ФРАНЦІЇ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Місцева преса багато пише про план Мек Донеда та Мусоліні скликати конференцію чотирох великих держав. Всі газети висловлюють певність, що Франція не покине своїх союзників — держави малої антанті.

ПРУССЬКИЙ СОЙМ ВІДБУВ УСТАНОВЧЕ ЗАСІДАННЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Прусський сойм дуже скоро склав свою президію й відбув коротке засідання, на якому верховодили гітлерівці. Лідер націоналістів, Віттерфельд, заявив, що наближається час, коли знову на пруському престолі засядуть Гогенцолерни, бо поворот Прусії до монархії є неминуний і цілком природний.

Лідер пруських гітлерівців заявив, що Прусія лишається далі всенімечкою, а тому буде стрімиться до об'єднання з Німеччиною Австрія. Притім він зазначив, що цього бажать соціял-націоналісти Німеччини, які вже прийшли тут до влади, й соціял-націоналісти Австрії, які стоять на шляху до влади.

Після короткого засідання сойм перервав на раду, не вибравши прем'єра-міністра Прусії. Цього він не міг зробити, поки не наступить порозуміння між фон Паленом та Герінгом, бо кожний з них хоче бути прем'єром Прусії.

ВТІКЛИ ЗІД ГІТЛЕРІВЦІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Бувший прем'єр-міністр Бранн та міністер Северінг, які є відомі зі своєї боротьби в Прусії з комуністами та з монархістичними елементами, тепер перебувають у Швайцарії, втікли від гітлерівців. Там перебувають також інші визначні політики та редактори газет, які бояться пучки гітлерівців.

Була чутка, що бующий канцлер Брінгін поїде до рук гітлерівців, але він відважно заявив на засіданнях райстагу, де провадив опозицію проти Гітлера. Не відомо, що сталося з комуністичним лідером Тельманом, якого арештовано разом з іншими комуністичними лідерами та послами до парламенту.

ЧУДО ВИДРОДЖЕННЯ АМЕРИКИ.

ЛОНДОН (Англія). — Відомий зі свого песимізму канцлер державного скарбниці, Невіл Чемберлейн, заявив у парламенті, що в Америці сталося чудо, коли за кілька днів недовір'я населення до банків і до свого політичного проводу виразу перемінюється в повне довіря й лояльність. Це пришло до того, що Америка тепер твердо стоїть на шляху економічного видужання, а з тим є можливість поліпшення економічного життя цілого світу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 31-33 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year \$7.00
Six months \$3.75
Three months \$2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year \$10.00
Six months \$5.00
Three months \$2.75
ПЕРЕДПЛАТА:
Подинокое число три цента.
На рік \$7.00
На шість місяців \$3.75
На три місяці \$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:
На рік \$10.00
На шість місяців \$5.00
На три місяці \$2.75
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНГРЕС НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ

Президент Рузвельт пропонує наразі конгресові ухвалити спеціальний план допомоги безробітним. Цей план складається з трьох частин. По-перше, федеральний уряд має наняти робітників до таких робіт, які зараз можуть бути початі. По-друге, федеральний уряд має дати стейтам гроші на допоміжні роботи. Потретє, уряд має почати широку програму для створення нових занять.

Поклино президент не домагатися від конгресу ухвалити спеціальних фондів, бо на переведення його планів у найближчий час вистарить уже ухвалені, а ще не вжиті фонди. Президент домагається від конгресу уповноваження до переведення свого плану. Коли таке уповноваження конгрес йому дасть, то президент сподівається, що на початку цього літа буде можна дати на основі цього плану роботу 250,000 робітникам.

Коли зв'язати, що в Америці є тепер кілька мільйонів безробітних, то вистарення роботи для чверть мільйона робітників не є великою благодаттю, у всякому випадку вона для федерального уряду замала.

Проти цього плану підносяться теж інші закиди. Федеральний уряд має вживати робітників до заліснення, будови гробель для відвернення повеней, тощо. Робітників мали би давати по 1 доларови на день. Якби це була чиста допомога, то це було б нічого; але коли це має бути заплачено робітникам, то це певно занизька плата і вона мусить відітиснути на заплаті правильним робітникам, занятим деінде.

Крім того, коли на починання таких робіт не мається ухвалити спеціальних фондів, то на створення цих робіт мається брати гроші з інших бюджетів підприємств уряду. Через це одні робітники потратять роботи на те, щоб їх дістали другі, і потратять робітники правильні заплати, щоб інші дістали недостатності, майже жербачі, заплати. Через те й не дивно, що робітничі організації вже починають протестувати проти цього плану.

Не подобається їм теж те, що над кадрами робітників, нанятих федеральним урядом, має якусь керму, мати і департамент війни.

Ці всі причини показують, що проект створення занять має гарні іми, але не має багато притягальності сторін. Хоч президент ним одушевляється, то в конгресі вже повстає проти нього протест. Він може й перейти, але не зробить він того, що сподівався загально від президента, котрий говорив так рішучо про реформу банків і допомогу фармерству.

В. Кедровський.

ПАМ'ЯТИ ВЕЛИКОГО АРТИСТА
(Споми́н з минулого).

А вже коли приїздила на гастролі (гостинні виступи) українська трупа, чи зпочатку М. Кропивницького, чи пізніше Сакавського, а ще пізніше Гайдаями, Оршанова й Даченка й т. п., то тоді мій театр не міг виступити тих, що бажали покласти на «малоросійські» представлення. Більші доводилося доставати, «що знайомство», або кілька тижнів наперед. Особливо великим успіхом відзначалися такі трупи, як Кропивницького, Сакавського та Гайдаями. Іх приїзд до нашого губерніяльного міста був великим театральним святом; був артистичним святом для всіх, а для свідомішої української верстви такою великою національною подією, якою всі жили від одного приїзду українського театру до другого. Поява на сцені таких артистів, як Кропивницький, Садовський, Сакавський, Карпенко-Карий, Гайдаями, Лилинська й т. п., викликала бурю оплесків, які після кожного представлення переходили в довготривалі овації. Поднявшись на такі представлення часто приїздили селяни, іноді за 60-80 верст, витручуючи на подорож по два-три дні, гучно дбрую парю коней. Це були не менш дуже впливові приїзди до Херсону трупи Кропивницького, якраз у той час, коли ми виставляли в себе в школі «Шельмшенка Дешника». Ми, учні, рішили запросити на це представлення Кропивницького та його жінку, щоб вони ішли в нашу школу. Багато було хвилювання й страху перед критикою та інших великих артистів, наших батьків і духовних театральних учителів. Багато треба було нам на боротьбу в собі справити, бо наразі знаходилися, сидіти й до себе на «представлення» «До „батька“ Кропивницького» вислали були нашу делегацію. На радість і на страх нам усім Кропивницький охотно згодився прийти, погодившись на наше «дешняцьке» подорожчеське, а з ним може прийти й Садовський, який у той вечір не гратиме в представленню на сцені міського театру. Не можна собі уявити, як наші «артистичні» сценаристи, страху й хвилювання. Кождий з нас відчував такі досить багаті неспівності й страху, готуючись виступити перед «своєю» аудиторією, а особливо, коли треба було показати свою владу, артистичний сприт і взагалі поводитися перед глядачами, серед яких нас не сидіти і дівчатко, уколана мрії й надії неосодного з нас, словом, коли там знаходиться «дама молодечого серця».

Та тепер усі ті страхи й хвилювання відійшли на задній план. Мозок вертає лиш одна думка: «а що подумав», а що скаже про мене Кропивницький».

ПОДІЛ РОСІЇ
Російські патріоти закликають своїх компатріотів боротися проти визвольних змагань панословних народів.

(2)

Гнобитель бачить лише власні інтереси. Ота хвиля московської великодержавної гістерії, хвиля отой пропаганди проти українського сепаратизму докотилася й до Америки. Тут російські організації все частіше врячують ріжні відітиски, віча й містять у своїх газетах дописи, які можна дати одні наголово, «Ратуйте єдність Росії». Ось, наприклад, тепер вештається по Америці «Російини» Геровський з «Австрійської України», який, як «чисто руський чоловік», веде агітацію проти українського сепаратизму, розповідає, байки про «німецькі марки», за які нібито провадиться український сепаратистичний рух. Ох, ці «марки», мають таку магичну силу, що піднімають проти Москви та Москалів мільйони українського народу, який кривавить десятиліттями з своїх змагань визволення з «братніх обіймів» московського брата. Отака собі газета в Нью-Йорку, «Новое Русское Слово», також тепер старанно займається протукраківською пропагандою. Воно також пиється у «світлої землі руської» й веде систематичну кампанію проти українського сепаратизму. «Успіхи» цієї газети, «оцидні», бо вона ніколи тримає під своєю впливом заморочених «близьким руським величчю» мозки ріжних Малоросів, які складають голову масу й читачів. Для українського національного життя в Америці «Новое Русское Слово» робить гарну послугу, бо тримає при русько-стих, що переселяють до глибини душі московською «розплахистістю», отим «мозковим», «делом», чого не «премудрий» й т. п. Такого елементу карні українські націоналісти їм не потребують.

Ось у тій газеті, «прекрасно» для услужливих Малоросів, з'явилася доведена стаття Н. Храброви, в якій він «хорошо» старается розпритивити з українським «сепаратизмом». Він намагається доказати своїм читачам, «Малоросів», що український сепаратизм несе загибів, «великій Росії» й що він готовий з най-більшою в Європі державі проти невеличкої «Московщини», з усіх сторін замкненим у етнографічній межі. Ось як велике страхотні й злочинні Українці, бож вони хочуть визволення зліди московського гніту, не зважаючи на те, що не нищать велику Росію! Отаким то статті Н. Храброви. Очевидно, яке діло панови, а ще більше підпанкови, коли раби прагнуть волю; яке їм діло до того, що раби також живі людські істоти й мають рівне з ними право на життя. Всеодно, чим тім рабом буде окрема особа, чи ціла нація, для них важливі панські інтереси й більш нічого.

Що коштувало Україні «співжити» з Московією.

Н. Храброви пригадує, як українські ділячі «вдавали Україну під визиск» Німеччині, підписавши з нею мир у Бересті Литовському. Він каже, що Україна підписала з Німеччиною торговельну угоду, на підставі якої Німеччина вивозила багато потрібного їй збіжжя й кращу. При тім Н. Храброви вважає дуже некорисним для України те, що ціни на все, забране Німеччиною до Австрії, були установлені незалежно від ринкових цін. Це викотило, на думку Н. Храброви, Німеччина обидрала Україну. Алеж він сам каже, що Німеччина платила за те, що забирала з України. А скільки українському народови заплатила царський уряд, який дістав обидри його сотками роки? Скільки заплатив російський революційний уряд України за збіжжя, вугля, залізо й кращу, який у часі революції вигинув на Московщини з України? А скільки більшовицька Москва заплатила Україні за все забране нею збіжжя, кращу, майно, устаткування фабрик, за залізо, мanganецьку й т. д. ? Про це Н. Храброви нічого не каже, бо, бачите, це грабувала «родненька» Москва на добро й славу великої Росії.

Отся пригадка про економічну неврівноваженість України відокремилася від Росії змушує нас згадати дещо з минулого. Не дай, Боже, осудити, тоді «хоч вишався від сорому», а з ним похвалити, о «той і, „море по коліна“, тоді навіть найбільше гора дівчата скорилися „героеви“. Небисті з нас тоді мрії про кар'єру артиста, „успішну оплесками, цвітами, премією, кращу, легкого й нескладного життя“ й т. д. Слово Кропивницького могло або розхитати перед нами широкій шлях цієї кар'єри, або навівши запекатості його. Такі думки бажали тоді в наших дитячих головах і в Ерзузімо, що ми холили всім на шпильках, а свої роки вивчали «да зубок», перестояючи годинами перед лустрами та вибираючи ріжні „героїчні“ картини. Не дай, Боже, осудити, тоді «хоч вишався від сорому», а з ним похвалити, о «той і, „море по коліна“, тоді навіть найбільше гора дівчата скорилися „героеви“. Небисті з нас тоді мрії про кар'єру артиста, „успішну оплесками, цвітами, премією, кращу, легкого й нескладного життя“ й т. д. Слово Кропивницького могло або розхитати перед нами широкій шлях цієї кар'єри, або навівши запекатості його. Такі думки бажали тоді в наших дитячих головах і в Ерзузімо, що ми холили всім на шпильках, а свої роки вивчали «да зубок», перестояючи годинами перед лустрами та вибираючи ріжні „героїчні“ картини.

Вісесі, Шельмшенку Дешнику, я грав роллю Шалапа, П. Матковського, Шельмшенка, Т. Тистинського, сценаристи, страху й хвилювання. Кождий з нас відчував такі досить багаті неспівності й страху, готуючись виступити перед «своєю» аудиторією, а особливо, коли треба було показати свою владу, артистичний сприт і взагалі поводитися перед глядачами, серед яких нас не сидіти і дівчатко, уколана мрії й надії неосодного з нас, словом, коли там знаходиться «дама молодечого серця».

го. Не станемо входити в ті часи, коли московський цар, російський імператор, грабувач, і роздавав своїм поспішним українським селям; не станемо пригадувати докладно й про те, як за наказу царки Катерини II на Запорожжя знищено 69,000 запорожських культурних сільських господарств; як вилучили українське селянство закріпощено ріжним московським панам, українським хурами й т. д., що служили своїм «матужим дарцем». Не пригадуємо того, бо тепер усього й не підрахуємо.

Хочемо подати лише деякі відомості з нової ери, з часів визволення селян з рабства, себто з 1861 року, з часу смерті великого Тараса Шевченка. Україна передтим, а особливо після тих часів, коли в Московщині почала народжуватися своя промисловість, ставала все більшим ринком збуту московської обробленої промисловости, червоного кращу (тканини), машини й т. д. Чим далі, тим більшим ринком ставала Україна для Московщини й тим дорожче вона платила за московські вироби, часто дуже злої якості. В той час продукти свого хайборюства Україна вивозила не в Московщину, а до інших закордонних держав, і тут знову на зовнішній торговлі заробляла Росія, а не Україна. А крім того ріжні податки та державні побори йшли в сотках мільйонів до Росії, але в значно меншій частині верталися на Україну. Отже за себе повенення Московщиною України дуже дорого платила.

Професор Яснопольський, знавць фінансів Росії, підрахував, що від 1868 року по 1892 рік, отже за 24 роки, Росія мала з України 2,899,200,000 карбованців, а всі державні витрати за той час на Україну вносили 1,749,000,000 рублів. Отже Придніпрянська Україна за той час заплатила Росії за себе повенення 1,150,800,000 рублів (одні білони, сто п'ятдесят мільйонів, вісімсот тисяч рублів), себто кожного року Москва заробляла на Україні біля 50 мільйонів рублів. Коли ж цю суму розложимо на кожного мешканця України, то вийде, що Московщина ставала з кожного по 7 рублів на рік, а витратила лиш по 4 рублі. Очевидно, в тому числі

не чув своїх власних слів на сцені. Тож був Кропивницький, а з ним мабусть Садовський, отой «гетьман Ханенко в Гагазі», якого я позавчора бачив на сцені. Мій „артист“, почули, як летимо разом зі своєю грою в провалах, але тут нам приїшла підмога. Хтось з публіки пізнав артиста і голосно викрикував: „Видеємо Кропивницького й Садовського“. Грнула буря оплесків, а один з учителів проважав обох гостей до кірсел на першому місці. Оплески не вгадали й обидва артисти все вклонилися публіці. Всі ми, що були на сцені й за лаштунками, виїхали наперед сцени й також оплесками втали артистів. Кропивницький, а за ним Садовський почали стискати наші руки й підбадьорювати нас „доброю грою“, якої вони, до речі, не брали. Нарешті вони всіли на місяць і все заспокоїлось. Ми почали тепер ваша чина дома?

— Що, вас болять зуби? Як мене болять, і зараз біжу до моєї жінки, обіймаю її, виймаю, поспішу і біж як рукою відімаю.

— Перепрошую вас — а чи тепер ваша чина дома?

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ.
Желятинові, з образками Воскресення 5 шт.
Картки звичайні з цвітами 3 шт.
Картки з українськими мережками й образками 5 шт.
Картки в формі книжочки з віршом 10 шт.
Картки в формі книжочки з віршом 15 шт.
Листовий папір з віршом 10 шт.

МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ
ЛІТУРГІЮ святого Іоана Златоустого, на мішаний хор
Музику склав Олександр Кошиць. Ціна \$1.50
Замовлення разом з належністю слати до:
SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Україна заплатила Росії за себе повенення чистим золотом 2,605,200,000 рублів. Отже в тім часі Росія брала з України пересично на рік 200 мільйонів карбованців чистим золотом. Ці „зарібари“ Росії в державному бюджеті з кожного року росія, аж до самої революції 1917 року. Що принесла революція Україні, а особливо останні роки, коли там почали панувати московські більшовики, про це треба говорити окремо. (Далі буде).

ЩО РОБИТИ?
(Відповідь землякови).

Нас усі чекають передусім такі завдання:
1. Віднайти тягасті української національної трагедії та зв'язати нашу позитивну традицію спадщини з сучасністю. Це нам дасть авторитет.
2. Очистити в українській минувшині стовпи й дороговкази в розвитку національно-політичної думки від усіх чужих і своїх перекручень та оплогавств, — а головне щодо історичних подій та їх творців. Це нам дасть піру в нашу справу та запал до тривалої праці.

3. Гуртуватися як змога тісніше між собою, як і в минулому, та хочуть активно працювати навіть без матеріяльних чи інших вигод, без претенсій на славу чи подяку, — які воляють працювати не тільки з обов'язку, але — з пристрасі до творчого виявлення себе самих: особистості, здатності, знання й досвіду. Боритися рівночасно супроти ріжних наймитів у лабетах національно-ворожого ідеології, які не можуть піднятися над поверхню злоби й неявиности до своїх земляків. Це нам дасть завзяту та силу.

4. Всесвітню й невинно творити власний національний думи підитою цінності в культурі, господарстві, побуті й т. д. Це нам дасть засоби.
5. Співбудувати реальну, духовну та збройно-господарську силу та зосереджувати лаву борців, які спроможуться прийняти на себе найтяжчу частину ворожого удушення; збоку назвали ворогів та відспирну українських легководів. Це нам дасть перемогу.

А все разом нам дасть те, дозгодошукване та дотепер мародієвське визволення, яке з кожним днем все більше й більше поглиняє серця та миски всіх чесних українців. На цьому шляху для кожного українця містить знайдення. Вистарити тільки захотіти та привести до згоди власні чини з думками.

Твій Марко Гарт.
(„Самостійна Думка“).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

Священник. — Краще було, коли би Ви написали про фашизм, гитлеризм, соціалізм, націоналізм і диктатури популярну статтю, в якій пояснили всі ці назви, як вони пов'язані з тим, що означають рухи, що стоять на чолі тих суспільних рухів. А в другій статті могли би Ви подати Вашу критичну оцінку тих усіх рухів.

Коли посилаєте дописи, то будьте ласкаві пам'ятати, що би були відістали між рукавами на сцену ідеї справлення. Крім того збіжжя писання важко складати складати.
УКРАЇНСЬКА ВИСТАВОВА КОРПОРАЦІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ В ШКАГО.
Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit.
9300 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.

